

Liturgické predmety, priestory a knihy

Sakristia – Je to miestnosť, kde prebieha príprava na slávenie liturgických slávností. Tu sa riešia aj iné dôležité úlohy, ktoré prináša život.

Do sakristie chodia miništranti často. Nie však preto, aby sa bili, zašivali alebo bavili, ale preto, aby sa dobre pripravili na liturgickú službu. Ich úlohou je, aby sa včas obliekli do miništrantských šiat a upravili sa. Hlavný miništrant rozdelí služby, na ktoré sa všetci majú pripraviť. Hlavne tí, čo budú čítať. Po svätej omši si starostlivo uložia naspäť svoje miništrantské oblečenie, aby zostalo nepokrčené.

Oltár - Stôl, okolo ktorého sa zhromažďujeme ako vo Večeradle, keď Pán zhromaždil okolo seba svojich učeníkov. Je to najdôležitejšie miesto v kostole. Oltár zdravíme úklonom. Na oltár nedávame nič, čo tam nepatrí.

Ambona - Miesto, odkiaľ sa čítajú čítania a spoločné modlitby veriacich.

Sedes - Sedadlo pre kňaza.

Večné svetlo - Znamenie Ježišovej prítomnosti vo svätostánku. Ak večné svetlo nesvieti, svätostánok je prázdny.

Svätostánok - Uchováva sa v ňom premenené hostie. Zostáva tam sám živý Pán. Uctíme pokľaknutím.

Abak - Stolík, na ktorom sú položené obetné dary na začiatku sv. omše.

Svätenička - Menšia nádoba so svätenou vodou. Je umiestnená pri vchode do kostola. Prežehnaním si pripomínáme vlastný krst. Sväteničky sú prázdne od Zeleného štvrtka do Veľkonočnej nedele.

Paškál - Veľká svieca, ktorá nám pripomína vzkrieseného Pána Ježiša. Je označený krížom, letopočtom a písmenami alfa a omega. Počas veľkonočného obdobia je pri ambone a počas roka sa uchováva pri krstiteľnici.

Spovednica - Priestor, kde sa vysluhuje sviatosť zmierenia.

Krstiteľnica - Nádoba, kde sa uchováva krstná voda. Pri nej sa udeľuje Sviatosť krstu.

Kalich - je zhotovený z ušľachtilých materiálov, najčastejšie pozlátený.

Kalichová paténa - prikrýva sa ňou kalich a dáva sa na ňu veľká hostia

Purifikatórium - ručník na utieranie kalicha a patény. Má vyšitý krížik. Úkon, počas ktorého čistíme liturgické nádoby, voláme purifikácia

Pala - Štvorec z pevnej látky, potiahnutý ozdobnou látkou. Kladie sa na kalich.

Korporál - Štvorec z bieleho plátna s rozmermi asi 40 x 40 cm. Na rozprestretý korporál sa kladie kalich, miska s hostiami, cibórium alebo monštrancia. Rozkladá sa v strede oltára.

Kalichové vélum - Prikrývka kalicha. Má rovnakú farbu ako ornát

Miska na hostie - Vkladá sa do nej chlieb, ktorý sa vo sv. omši premieňa na Kristovo telo.

Paténa pre veriacich - Plochá tácka/tanierik. Služi na to, aby sa zabránilo prípadnému spadnutiu hostie na zem.

Ampulky - Sklenené nádoby na víno a vodu (niekedy kovové).

Lavabo - Ručník na utieranie rúk kňaza po umytí. Väčšinou sa kladie na ampulky alebo vedľa nich na tácku. Krížik má vyšitý na spodnej strane. (purifikatórium ho má v strede). Niekedy namiesto krížika je písmeno L.

Kadidelnica - Kovová nádobka na uhlie. Visí na reťazkách a používa sa pri slávnostných sv. omšiach a eucharistických požehnaníach.

Lodka - Kovová nádobka s lyžičkou na tymián.

Aspergil - Nádoba na svätenú vodu s kropáčom, ktorým sa pokropí ľud, alebo sa používa pri iných požehnaníach.

Cibórium - Veľký kalich s viečkom. Uchováva sa v ňom premenené hostie vo svätostánku.

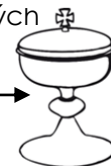
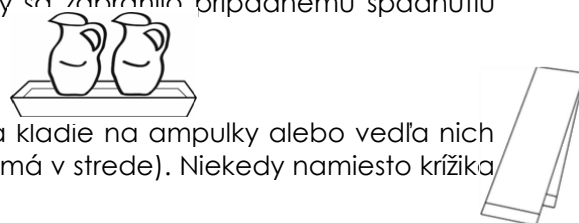
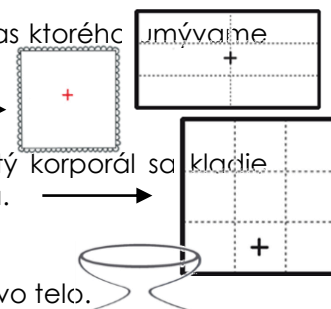
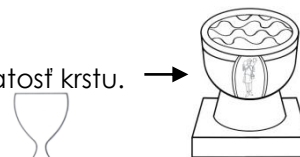
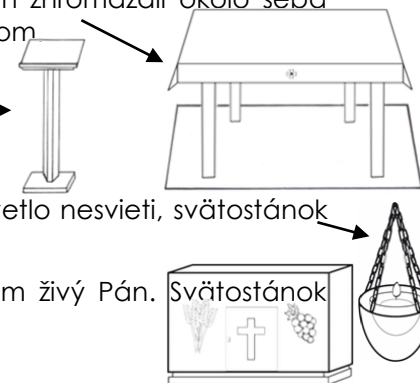
Cibóriové vélum - Ozdobná prikrývka, ktorou možno prikrýť cibórium vo svätostánku.

Monštrancia - Umelecky zhotovená a pozlátená schránka, do ktorej sa vkladá premenená hostia. Používa sa pri vyložení Sviatosti Oltárnej.

Pyxida - Schránka, v ktorej sa uchováva veľká hostia do monštrancie.

OBLEČENIE

Golier - Oblieka sa na ramená pod superpeliciu

Sukňa (kamža) - Dlhá sukňa, ktorá siaha až po členky

Superpelícia - biela košeľa so širokými rukávami a hranatým výrezom okolo krku

Humerál - oblieka si ho kňaz na ramená a okolo krku pod albu. Ak je alba pri krku upravená, humerál sa nemusí používať.

Štola - znak kňazskej služby. Nosí ju diakon, kňaz, biskup. Je to stuha, pás látky, ktorý splýva diakonovi z ľavého ramena na pravý bok, kňazovi a biskupovi splýva cez obe ramená dole.

Ornát - vrchný liturgický odev kňaza a biskupa, ktorý nosia pri sv. omši.

Cingulum - povraz alebo pás, ktorým sa podväzuje, alebo prepáše alba okolo pásu.

Alba - dlhá biela tunika, ktorá siaha po členky.

Reverenda - čierny odev siahajúci po členky.

Habit - rehoľný odev. Každá rehoľa má svoj typický odev.

Dalmatika - liturgický odev diakona pri sv. omši. Podobá sa ornátu, ale má rukávy.

Rocheta - košeľa so širokými rukávami bez hranatého výrezu, pri krku stiahnutá.

Pluviál - dlhý ozdobný plášť. Používa sa pri procesiách, sprievodoch, požehnaníach, pohreboch a iných obradoch (napr. sobášoch).

Vélum na požehnanie - široký ozdobný pruh látky, ktorý zakrýva ramená a ruky kňaza pri požehnaní Najsv. sviatosťou

Biret - hranatá pokrývka hlavy s tromi výstupkami a strapcom. Kňaz používa čierny, biskup fialový, kardinál červený, bez strapca.

FARBY

Biela - farba radosti. Používa sa na sviatky Pána, Panny Márie, anjelov, svätých ktorí neboli mučeníci, vo vianočnom a veľkonočnom období.

Červená ■ farba lásky, ohňa a krvi. Používa sa na sviatky mučeníkov, na Kvetnú nedeľu, Veľký piatok a Turíce.

Zelená ■ farba nádeje. Používa sa v období cez rok.

Fialová ■ farba pokánia. Používa sa v Advente, v Pôste, pri omšiach za zosnulých, pri pohreboch a na Spomienku na všetkých zosnulých 2. novembra.

Zlatá ■ farba dôstojnosti a slávnosti. Používa sa pri slávnostiach.

Ružová ■ Vyjadruje radosť. Používa sa na 3. adventnú (Gaudete) a 4. pôstnu nedeľu (Laetare).

Čierna ■ farba smútku. Používala sa pri pohrebných obradoch a v dnešných časoch ju nahradila fialová.

Modrá ■ doplnková farba. Používa sa na sviatky Panny Márie, ale nemožno ju pokladať za liturgickú farbu.

KNIHY

Misál - obsahuje všetky modlitby svätej omše. Sú zoradené v poradí jednotlivých častí svätej omše a liturgického roku. Kvôli správnej orientácii v misáli je vhodné nastudovať úvod a príslušné rubriky.

Výňatok z Rímskeho misála - obsahuje niektoré modlitby svätej omše a omšový poriadok.

Lekcionár - Obsahuje čítania a žalmy. Názov pochádza z latinského slova lectio = čítanie. Je rozdelený na viac častí:

I - obsahuje čítania na nedele a slávnosti v Liturgickom roku.

II - obsahuje čítania na férie adventného, vianočného, pôstneho a veľkonočného obdobia s čítaniami na spomienky svätých

III - obsahuje čítania na férie obdobia cez rok, cyklus I a čítania na spomienky svätých

IV - obsahuje čítania na férie obdobia cez rok, cyklus II a čítania na spomienky svätých

V - obsahuje čítania počas rôznych príležitostí - pri vysluhovaní sviatostí, uzatváraní manželstva, zádušných omšiach atď.

Spoločné modlitby veriacich - obsahuje prosby na svätú omšu. Sú zostavené podľa rôznych príležitostí.

Kancionál - obsahuje piesne, ktoré spievame pri sv. omši

Ďalšími knihami sú Modlitebník, Benedikcionál, Rituál, Direktórium a iné.

Evanjeliár - liturgická kniha obsahujúca úplný text štyroch evanjelií.

